

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXXVIII. — Izdan in razposlan dne 24. junija 1873.

108.

Postava od 10. maja 1873,

s katero se dajo policijsko-kazenska določila proti dela boječim se (lenuhom) in proti vlačugarjem (potepuhom).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako :

§. 1.

Kdor se brez določenega stanovališča ali zapustivši svoje stanovališče brez opravljanja dela okoli potepa ter ne more izkazati, da ima ob čem živeti ali da si pošteno prizadeva živež dobiti, ta naj se šteje za vlačugarja (potepina) ter bodi kaznjen z zaporom od osmih dni do na mesec dni.

Kadar se kdo vdrugeč obsojuje, naložiti mu je oster zapor od 1 do 3 mesecev in pa eno ali več v §. 253 kazenske postave od 27. maja 1852 pod *a—e* naštetih kazenskih poostril.

§. 2.

Takim za delo zmožnim osebam, katere so bile pokaznjene zavoljo izopačevanja ali ponarejanja javnih kreditnih listov ali denarjev, zavoljo zažiga, razboja (ropa) ali zavoljo hudodelstva javne posilnosti z nevarno grozbo ali pretinjo (§. 99, kaz. p.), tatvine ali prevare (goljufige), ali večkrat zavoljo prestopka tatvine, prevare ali beračenja, ali ki so bile pokaznjene za vlačugarstvo, sme varnostno oblastvo, akoše niso pretekla tri leta, od kar so one svojo kazen prestale, zapovedati, da v postavljenem jim roku izkažejo, da se živé kakor je dopuščeno.

Ako tega naročila ne izpolnijo, boječ se dela, naj bodo kaznjeni, z zaporom od 3 do 14 dni.

V drugo se jim sme ostri zapor do na mesec dni in kako v §. 253 kazenske postave pod *a—e* naštetih poostril prisoditi.

§. 3.

Prepovedano je dajati ljudém svedočila (izpričevala, atestate) o kaki nesreči ali o uboštvu, s katerimi bi beračili gredé od kraja do kraja.

Prestop te prepovedi naj se kaznuje z globo (v denarjih) od 10 do 100 gld.

§. 4.

Ako je kdo zavoljo izopačevanja ali ponarejanja javnih kreditnih listov ali denarjev ali pa zavoljo kaznivih dejanj zoper tujo last (svojino) bil obsojen v kazen na svobodi čez šest mesecev ali po večkrat v krajšo kazen ali če je bil obsojen za vlačugarstvo ter se zdi biti nevaren lastninstvu, moči ga je dati pod policijski nadzor, kar ima nasledke v §. 9 tega zakona naštete.

§. 5.

Kadar se pri kom nameri to, kar hoče §. 4. naj kazensko sodišče, katero o glavni stvari sodi, v svoji sodbi izreče, sme li dotični človek pod policijski nadzor dejanj biti.

Za vzklic (apelacijo) zoper dotično razsodbo veljajo tisti propisi, kateri so dani za vzklic zoper sodbo o poglavitni stvari.

§. 6.

A zastran tistih, pri katerih uveti v §. 4 postavljeni obstojé že takrat, ko se pričujoči postavi moč začne, naj kazensko sodišče o tem, da se smejo dati policiji pod nadzor, izreče tedaj, ako se vnovič obsodijo zavoljo kacega v §. 4 naštetih kaznivih del, ali če se obsodijo zavoljo prestopka beračije, ali pa po §. 2 pričujoče postave zavoljo lenobe.

§. 7.

Politična oblastva prvé stopinje in ces. policijska oblastva v posameznih mestih imajo pravico, podvreči policijskemu nadzoru tiste, za katere je kazensko sodišče izreklo, da je to smeti.

Kjer so poleg ces. policijskih oblastev opravila varnostne policije sosebno izročena občnam, pristoji občinskemu oblastvu ta pravica, koga pod policijski nadzor dati.

Županstva so dolžna pri nadzoru sodelovati ter izpolnjevati dotična naročila političnega oblastva.

§. 8.

Politično oblastvo (§. 7) sme zunaj slučajev §. 4 pod policijski nadzor devati, kadar — kdo iz kaznilce izide, — tudi tiste obsojence, o katerih je sodeče jih sodišče, še predno je pričujoča postava prišla v moč, uporabila določilo drugega odstavka v §. 317 reda kazenske pravde.

§. 9.

Nikdo ne sme biti pod policijskim nadzorom čez tri leta, počenši od dneva, katerega je bil izpuščen iz kaznilnice.

S tem, da je kdo dejanj pod policijski nadzor, sme mu se osebna svoboda kratiti samo toliko, kolikor dopuščajo naslednja določila:

- a) Oblastvo (§. 7), katero ga podvrže policijskemu nadzoru, sme mu popolnoma prepovedati, da v katerem okolišji ali kraji ne prebiva, ali mu sme tudi kak kraj odkazati, kjer naj prebiva, ter naložiti dolžnost, da brez dovoljenja ne zapusti tega kraja ali pa tistega prebivališča, katero si je sam izbral. Ali v njegovi občini, kamor je pristojen, ne sme se mu nikdar prebivanje prepovedati.
- b) On je dolžan, kadar koli se preseli, še tist dan naznaniti to varnostnemu oblastvu, priti pred to oblastvo, kadar koli ga pokliče, ter povedati mu, kako opravilo, kak živež ali zaslužek ima, in s kom se kaj družji ali občuje.
- c) Še mu sme varnostno oblastvo naložiti dolžnost, da se ob določenih rokih sam osebno oglasi pri njem, sme mu prepovedati, da se ne udeleži tega ali ónega zbora, da ne

zahaja v neke prostorije in da brez silnega vzroka po noči ali ob nenavadnem shodu ljudi ne ide iz hiše, kjer stanuje.

d) Zaradi policijskega nadzora sme mu se vsak čas hiša ali oseba raziskati.

Ali naredbe (mere) v tem paragrafu naštete naj se uporabljajo samo, kjer in kolikor okolnosti zahtevajo, in vselej tako, da bodo kar najmanj mogoče škodovale glasu in zaslužku nadzirančevemu, in naj se precej popusté, kakor mine njih potreba.

§. 10.

Kdor je dejan pod policijski nadzor ter utesnitve in dolžnosti, ki so mu po §. 9, lit. a—c, naložene, prestopi ali v nemar pustí, naj bode pokaznjen z zaporom od 1 do 14 dni.

V drugo se mu sme prisoditi ostri zapor do na mesec dni in katero v §. 233 kazenske postave pod a—c naštetih kazenskih postríl.

§. 11.

Ako bode kdo, stojéč pod policijskim nadzorom, obsojen zavoljo novega kaznjivega dejanja, kakoršna §. 4 v misel jemlje, to mu se sme policijski nadzor razdaljšati na tri leta, počensí od dne, katerega se iz poslednje kazni izpustí.

§. 12.

Prestopke v §§. 1, 2, 3 in 10 omenjene preiskavajo in kaznujejo sodišča.

Dokler vendar po nekaterih mestih ces. policijska oblastva sodstvo na prvi stopinji po postavi od 22. oktobra 1862, Drž. zak. štev. 72, in po §. 9 reda kazenske pravde od 29. julija 1853 zvršujejo, dotle je njihovo delo, enako odsojati tudi omenjene prestopke.

§. 13.

Proti osebam od dela bežéčim, katere se zakrivé kakega v §§. 1, 2 in 10 omenjenih prestopkov ali prestopka nečistosti zaslužek dajóce (§§. 509 in 510 kaz. p.), ali prestopka beračije (§§. 517 in 519 kazenske post.), sme sodišče v sodbi izreči, da je pripuščeno oddati jih v posilno delalnico.

Za vzklic zoper tak izrek sodišča veljá določilo drugega odstavka v §. 5.

§. 14.

Iz sodnega izreka, da je pripuščeno koga oddati v posilno delalnico, izhaja tudi, da se sme dejati pod policijski nadzor.

§. 15.

Političnih deželnih poglavarstev reč je, takim, za katere je kazensko sodišče razsodilo, da se smejo odpraviti v posilno delalnico, to odpravo res naložiti in zvršiti jo dati.

§. 16.

Nihče ne sme brez prestanka čez tri leta v delalnici držan biti.

Ako se kateri prej poboljša, izpustiti ga je, predno ta čas izteče.

O času, kdaj je koga izpustiti, določuje politično deželno oblastvo.

Ako koga izpusté, predno iztečeta dve leti, ter se iz njegovega vedenja pokaže, da se nij poboljšal, to sme politično deželno poglavarstvo brez drugega ukazati, da bode še ves tist čas držan v delalnici, kar ga do treh let še nij bilo poteklo takrat, ko so ga izpustili.

§. 17.

Take osebe, katere še niso izpolnile osemnajstega leta svoje dobe pa bi se po drugih uvetih lahko oddale v posilno delalnico, smejo se oddati samo v poboljševalnice (popravnice) za mlade poboljšanja potrebne ljudi.

Taki se smejo držati v poboljševalnici, dokler je to potrebno za namen, iz katerega so tje kaj oddani, vendar ne čez dvajseto leto.

Dokler ne bode kje posebnih poboljševalnic, smejo se osebe, ki osemnajstega leta svoje dobe niso prestopile, oddajati samo v posebne razdelke posilnih delalnic, kateri so namenjeni edino mladim poboljševancem.

§. 18.

Da je pripuščeno v poboljševalnico oddati jih, sme kazensko sodišče izreči in politično deželno poglavarstvo to oddajo res ukreniti tudi zoper take nedorasle, ki so krivi kacega kaznjivega dejanja, katero se jim po določilih kazenske postave samo za to, ker še niso dorasli, ne šteje za hudodelstvo, temuč se kaznuje za prestopok (§§. 2, lit. d, 237 in 269—272).

V tistih slučajih, v katerih je po §. 273 kazenske post. prepuščeno varnostnemu oblastvu pokoriti nedoraslega človeka za storjeno kaznjivo delo ter dalje narediti, česar je potreba, sme politično deželno poglavarstvo tedaj ukazati, da se nedorasli oddá v poboljševalnico, kadar je popolnoma zanemarjen ter nij najti druge poti, kako bi se redno odgojil in pod pažnjo imel.

§. 19.

Zunaj slučajev, katere ta postava določuje, ne sme se od zdaj naprej nihče oddati v delalnico ali poboljševalnico, niti se smejo osebe, katere so že zdaj notri, imeti ondi dalj časa, nego je v tej postavi določeno.

Ali s tem določilom nij zabranjeno, po nasvetu postavnih zastopnikov in s privolitvijo varstvenega oblastva tudi zunaj slučajev omenjenih v tej postavi oddati mlade ljudi v poboljševalnico za mlade poboljševance.

§. 20.

Za kazensko sodišče v zmyslu te postave je razumeti tudi vsako v drugem odstavku §. 12 omenjenih cesarskih policijskih oblastev, dokler bodo ta oblastva zvrševala sodno oblast o dotičnih prestopkih.

§. 21.

Zvršitev te postave je naročena ministroma notranjih reči in pravosodja. Ona naj izda sta potrebne zvršitvene ukaze, kateri z ozirom na to, kdaj bode kod mogoča oddaja obsojencev v posilne delalnice in poboljševalnice, določijo čas, o katerem naj kazenska sodišča začno izrekati, da je pripuščeno koga v take hiše oddati.

Na Dunaji, dne 10. maja 1873.

Franc Jožef s. r.

Auersperg s. r.

Lasser s. r.

Glaser s. r.

109.**Ukaz ministra notranjih reči in pravosodnega ministra
od 30. maja 1873,**

določujoč čas, kdaj naj začno kazenska sodišča izrekati, da se kak obsojenec sme v posilno delalnico ali v poboljševalnico oddati.

Po §. 21 postave od 10. maja 1873 (Drž. zak. štev. 108) se določuje, da naj kazenska sodišča na Češkem, v Avstriji nad in pod Anižo, na Salcburškem, Štajerskem, Koroškem, Kranjskem, Moravskem, Sleškem, Tirolskem, Predarelskem, Isterskem, Goriško-Gradiščanskem in v Trstu že ta čas, ko začne omenjena postava veljati, in po njenih določilih razsojajo tudi o tem, je li pripuščeno, katerega obsojenca oddati v delalnico ali poboljševalnico.

Lasser s. r.**Glaser** s. r.**110.****Ukaz ministerstev za notranje reči in za bogočastje in uk
od 9. junija 1873,**

o tem, kako bode po domembi med cesarsko-avstrijsko in kraljevsko-italijansko vlado ravnati pri priobčevanju mrtvaških listov od obojstranskih državljanov.

C. in kr. ministerstvo vnanjih reči se je domenilo s kraljevsko italijansko vlado, da bodo svetni in cerkveni opravniki (funkcionarji), katerim je izročeno pisanje matice (matrik, vpisnikov civilnega stanu), kadar v njihovem okoliši umrje taka oseba, ki je v drugi državi rojena bila ali stanovališče imela, ne čakaje dotične zaprosbe, brez odloga in zastonj uradoma izdajali mrtvaški list, kakor je v njihovi deželi zapovedano, ter da je ta pisma v Avstriji kraljevsko italijanskemu poslaništvu na Dunaji, v Italiji pa c. in kr. avstrijskemu poslaništvu v Rimu pošiljati.

Mrtvaškim listom napisanim v katerem jeziku zunaj latinskega ali italijanskega priložiti je latinsko prestavo, katero je pristojno oblastvo kakor je v redu poverila.

Po le tem se naroča osebam matico pišočim, naj vselej, kadar italijansk državljan umrje, v latinskem ali italijanskem jeziku izdan ali z latinsko prestavo opravljen mrtvaški list precej po političnem oblastvu prve stopinje pošljejo na deželnega poglavarja, da se bode ž njim dalje zgodilo, kar je potrebno.

Ta ukaz pride v moč 17. junija 1873.

Lasser s. r.**Stremayr** s. r.

111.**Razglas finančnega ministra od 12. junija 1873,**

da se je mala colnija II. razreda v Bangs-u na Predarelskem opustila.

Mala colnija II. razreda v Bangs-u na Predarelskem se opustí z zadnjim dnevom meseca junija 1873.

Pretis s. r.

112.**Ukaz ministrov za notranje reči, trgovinstvo in poljedelstvo od 14. junija 1873,**

o §. 18 postave od 29. junija 1868 (Drž. zak. št. 118) o odvracanju in zatiranju goveje kuge.

Naznanilo, katero je po §. 18, odstavku 1, gori v misel vzete postave dajati županstvu dotičnega kraja, da je govedo zbolélo, naj se takrat, kadar je tisto živinče županovo ali županovi skrbi izročeno, dá tistemu udu županstva, ki je postavljen za županovega namestnika.

Kadar na grajščini (v Galiciji in Bukovini), katera je oddružena od občine, zbolí govedo gospodarju, zakupniku, načelniku ali upravniku grajščinskemu, ali če je živinče, ki je zbolelo, bilo skrbi eni izmed teh oseb izročeno, naj se že naznanilo, katero je po prvem odstavku §. 18 nemudoma storiti, pošlje političnemu okrajnemu glavarstvu.

Lasser s. r.

Banhans s. r.

Chlumecky s. r.

113.**Razpis finančnega ministerstva od 14. junija 1873,**

da se mesti finančnih nadglednikov (inspektorjev) v Tridentu in Ali opustita.

Po najvišji odloki od 6. januarja 1873 opustita se mesti ali službi finančnih inspektorjev, ob enem uradovnih ravnateljjev v Tridentu in Ali, ter prejdejo vsa njijna opravila na finančno okrajno ravnateljstvo v Tridentu.

Ta naredba pride v moč 30. junija 1873.

Le to se daje na znanje odnošno na razpise finančnega ministerstva od 27. julija in 24. septembra 1864 (Drž. zak. št. 64 in 78) in od 4. aprila 1869 (Drž. zak. št. 46).

Pretis s. r.